

## การส่งเสริมกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด

### องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบางพลีใหญ่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และประชากรส่วนหนึ่งประกอบอาชีพประมง เลี้ยงกุ้งเลี้ยงปลา และทำนา แต่หลังจากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรมักว่างงาน จึงขาดรายได้และขาดความมั่นคง

ดังนั้น กลุ่มสตรีประจำตำบลซึ่งแต่เดิมเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันสร้างอาชีพเสริมหลากหลายอาชีพ เห็นปัญหาจึงขอความสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ จัดตั้งโครงการกลุ่มลูกคือ กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสดขึ้น

### วิถีใหม่

ใน 2544 อบต.บางพลีใหญ่ร่วมกับกลุ่มสตรีประจำตำบล สำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี จัด “โครงการกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด” เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการว่างงานของกลุ่มสตรี และสร้างอาชีพสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน  
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ : บางพลี  
จังหวัด : สมุทรปราการ

ประชากร: 38,085 คน

พื้นที่: 36.36 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :  
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

### ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต.ได้ระดมความคิดเห็นกับผู้นำชุมชน ประชาคมหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี และกลุ่มสตรีประจำตำบล เพื่อหาแนวทางในการสร้างอาชีพสร้างรายได้
2. ตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี ให้ความรู้เกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตข้าวเกรียบให้ถูกต้องตามหลักอนามัยแก่กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด
3. ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบเพื่อระดมสมาชิกให้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น
4. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตข้าวเกรียบปลาสด
5. จัดสรรพื้นที่ส่วนหนึ่งของที่ทำการอบต. ให้เป็นที่ประสานงานระหว่างสมาชิกกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยให้กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสดจัดทำเอกสารหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้างเสนอต่ออบต. ให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ

### การระดมทรัพยากร

#### ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. อบต.สนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ดังนี้
  - 1.1 ค่าใช้จ่ายในการสร้างศูนย์ประสานงาน 50,000 บาท
  - 1.2 ค่าวัสดุดิบ (ปลาสด) ค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายสอยทั่วไป เป็นเงิน 150,000 บาท/วัน
  - 1.3 ค่าสาธารณูปโภค เป็นเงิน 500บาท/เดือน

|                                  |                                                                                                                            |
|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| การระดมทุน<br>อุปกรณ์/เครื่องมือ | 2. อบต. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ได้แก่                                                                                  |
|                                  | 2.1 เครื่องตัดหั่นข้าวเกรียบ 1 เครื่อง                                                                                     |
| บุคลากร                          | 2.2 อุปกรณ์เครื่องครัว เช่น เตา หม้อนึ่ง ถ้วยชาม เป็นต้น                                                                   |
|                                  | ระดมทุนจากสมาชิกกลุ่ม หั่นละ 50 บาท จำนวนสมาชิก 10 คน                                                                      |
|                                  | 1. เครื่องบดเนื้อปลา 1 เครื่อง                                                                                             |
|                                  | 2. เครื่องตัดหั่นข้าวเกรียบ 1 เครื่อง                                                                                      |
|                                  | 3. เครื่องอบข้าวเกรียบ 1 เครื่อง                                                                                           |
|                                  | 4. อุปกรณ์เครื่องครัว เช่น เตาอบสั๊ก เตาอบแห้ง ตูเย็น หม้อนึ่ง                                                             |
|                                  | 1. เจ้าหน้าที่อบต. ช่วยประสานงานระหว่างกลุ่มกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง                                                 |
|                                  | 2. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้ในการผลิตข้าวเกรียบปลาสด |
|                                  | 3. กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด ภายใต้ร่มกลุ่มสตรีประจำตำบล จำนวน 10 คน เป็นผู้ดำเนินโครงการ                                |

## ขั้นตอนในการดำเนินการ

| วันเดือนปี | กิจกรรม                                                                                                                               | ผู้รับผิดชอบ                                                                        |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| 2543       | ระดมความเห็นกับประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการดำเนินโครงการ                                       | อบต./ สำนักงานเกษตรอำเภอ บางพลี / สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี/ กลุ่มสตรีประจำตำบล |
| 2543       | ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง                                                                    | อบต.                                                                                |
| 2543       | จัดสรรพื้นที่ส่วนหนึ่งของสำนักงานอบต. ให้เป็นที่ดำเนินการประสานงาน                                                                    | อบต.                                                                                |
| 2543       | ให้ความรู้เกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตข้าวเกรียบปลาสด                                                                                     | สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี/ สำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี                             |
| 2544       | ผลิตและจำหน่ายข้าวเกรียบปลาสด                                                                                                         | กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด                                                         |
| 2544       | ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาบริการแก๊สกลุ่มฯ เพื่อจำหน่ายข้าวเกรียบปลาสดตามตลาดนอกเขตพื้นที่ เช่น ที่เมืองทองธานี กรุงเทพฯ | อบต.                                                                                |
| 2544       | ประเมินผลการดำเนินโครงการ                                                                                                             | อบต.                                                                                |

## หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --      -- บทบาทความร่วมมือ --

|                                   |                                                                            |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| สำนักงานเกษตรอำเภอ<br>บางพลี      | เป็นวิทยากรให้คำแนะนำและประสานงานร่วมกับกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบ<br>ปลาสด    |
| สำนักงานพัฒนาชุมชน<br>อำเภอบางพลี | ให้คำแนะนำ ประสานงานร่วมกับกลุ่มฯ และจัดหาตลาดจำหน่าย<br>ผลิตภัณฑ์ให้กลุ่ม |

## ประเมินผลความสำเร็จ

### ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลยังไม่มีรายได้เสริมอื่น จึงเกิดการว่างงานหลังจากประกอบอาชีพหลัก
2. การรวมกลุ่มยังมีน้อย ยังขาดการทำงานเป็นทีม

### หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มดำเนินการผลิตข้าวเกรียบปลาสด และมีรายได้จากการขาย โดยสามารถขายข้าวเกรียบปลาสดให้แก่คนในชุมชนและตลาดภายนอก รวมผลกำไรประมาณเดือนละ 1,000-2,000 บาท มีการปันผลให้สมาชิกเฉลี่ยเดือนละ 100-200 บาท
2. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น จากเดิมมีการรวมกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด จำนวน 2-3 คนเป็น 10 คน

## อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

| อุปสรรค                                                                   | การแก้ไขปัญหา                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. สมาชิกไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมการดำเนินงานกับกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด | 1. มีการจัดตารางเวร ให้มีการเข้าดำเนินงานของกลุ่มด้วยการจัดเวลาที่เหมาะสมกับแต่ละคนที่มาเป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมด้วยการผลัดเปลี่ยนกันทำข้าวเกรียบ |
| 2. ข้าวเกรียบไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในตำบล และตำบลอื่น         | 2. มีการนำเครื่องจักรเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้นและสมาชิกมีเวลาเข้ามาผลิตข้าวเกรียบเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น             |
| 3. อบต.ขาดเจ้าหน้าที่เข้าไปประเมินผลการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอน        | 3. อบต.เข้าไปประเมินผลโครงการเฉพาะในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ                                         |

## ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การทำงานเป็นทีมอาศัยการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ
2. ผู้นำของกลุ่มมีความรู้ หน่วยงานภาครัฐให้ความร่วมมือสนับสนุนและระดมความคิดเห็นร่วมกับกลุ่ม
3. มีงบประมาณเพียงพอ
4. มีตลาดรองรับภายในตำบล และตำบลอื่น อีกทั้งยังมีตลาดในส่วนกลางด้วย

## ความต่อเนื่องของวิถีใหม่

มีการดำเนินโครงการมาถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการของบประมาณจากอบต. เรื่อยมาจนถึงปีงบประมาณ 2547 อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่เริ่มโครงการในปี 2543 จนถึงปัจจุบัน ทางกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสดไม่ได้เสนอของบประมาณจากอบต.ทุกปี เนื่องจากมีกำไรจากการขายข้าวเกรียบปลาสด

## บทเรียนที่ได้รับ

การทำงานให้ลุล่วงต้องอาศัยผู้นำที่มีศักยภาพเป็นหลัก เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย อีกทั้งต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันและหาข้อสรุปให้ตรงกันก่อนที่จะตัดสินใจ

## ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

อบต. และกลุ่มต่างๆ ในเขตพื้นที่อื่นได้เข้ามาศึกษาดูงานของกลุ่มสตรีประจำตำบลบางพลีใหญ่หลายครั้ง ซึ่งเป็นกลุ่มแม่ของกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด อีกทั้งยังมีการเผยแพร่ผลงานของกลุ่มสตรี ในงานประเพณีประจำตำบล ให้ชาวบ้านรับรู้รวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ก็ได้เห็นศักยภาพของกลุ่มสตรี และกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด ส่วผลให้มีหน่วยงานราชการ คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลีเข้ามาส่งเสริมการตลาดให้แก่กลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด

## แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายฉะโอด รุ่งเรือง  
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล  
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่  
ที่อยู่ : ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ  
โทรศัพท์ : (02) 337-3115-6, 337-3901

ชื่อ-นามสกุล : นายฤทธิณรงค์ ศรีบัว  
ตำแหน่ง : หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล  
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่  
ที่อยู่ : ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ  
โทรศัพท์ : (02) 337-3115-6, 337-3901

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวดดา รุ่งเรือง  
ตำแหน่ง : ประธานโครงการกลุ่มอาชีพทำข้าวเกรียบปลาสด  
ที่อยู่ : 98/40 หมู่ที่ 7 หวัดสมุทรปราการ ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี  
จังหวัดสมุทรปราการ  
โทรศัพท์ : (02) 337-3115-6, 337-3901

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ประเภทของ<br>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | องค์การบริหารส่วนตำบล                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| สถานที่ตั้ง                           | ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10560                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| ขนาดพื้นที่                           | 12 ตารางกิโลเมตร                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| งบประมาณรายจ่าย                       | 39,902,076 บาท (ปีงบประมาณ 2543)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| งบประมาณรายได้                        | 40,445,457 บาท (ปีงบประมาณ 2543)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| จำนวนพนักงานและลูกจ้าง                | 48 คน<br>16 คน พนักงานท้องถิ่น<br>1 คน ลูกจ้างประจำ<br>31 คน ลูกจ้างชั่วคราว                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| จำนวนประชากร                          | 38,085                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| ลักษณะของเมืองและ<br>วิถีชีวิตประชาคม | <p>ตำบลบางพลีใหญ่ ประกอบด้วยหมู่บ้าน 23 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ ดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนา ทำสวน เลี้ยงปลา มีคลองอยู่ทั่วไป แต่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำการประมง ทำนาและเลี้ยงกุ้ง</p> <p>ประชาชนในพื้นที่ประมาณ 99% นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของชาวอำเภอบางพลีมาเป็นเวลาช้านาน ประดิษฐานอยู่ ณ วัดบาวพลีใหญ่ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย</p> |